

AMO.CZ

TOHLE JE DELEGÁTŮV PRŮVODCE

TOHLE JE
DELEGÁTŮV PRŮVODCE
UNSC
TOHLE JE

MARKÉTA GREGOROVÁ
marketa.gregorova@amo.cz

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

 studentsummit.cz

 [instagram.com/praguestudentsummit](https://www.instagram.com/praguestudentsummit)

 summit@amo.cz

 twitter.com/studentsummit

 [facebook.com/studentsummit](https://www.facebook.com/studentsummit)

 [youtube.com/studentsummit](https://www.youtube.com/studentsummit)

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Markéta Gregorová

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Markéta Gregorová

Imprimatur: František Novotný

Jazyková úprava: Tereza Novotná, Vojtěch Domín

Sazba: Petra Hubatková

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
pro potřeby XXIV. ročníku Pražského studentského
summitu.**

© AMO 2018

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

Úvodní slovo — 3

1 Základní informace o OSN — 4

2 Základní informace o UNSC — 5

2.1 Vývoj UNSC — 5

2.2 Struktura UNSC — 5

2.3 Stálí členové — 5

2.4 Nestálí členové — 5

2.5 Funkce a pravomoci UNSC — 6

2.6 Rezoluce UNSC — 6

2.7 Předsednické prohlášení UNSC — 6

2.8 Agenda UNSC — 6

3 UNSC na Pražském studentském summitu — 7

3.1 Organové specifikum — 7

Seznam použitých zdrojů — 8

Úvodní slovo

Vážené velvyslankyně, vážení velvyslanci,
právě v ruce držíte či před sebou vidíte Delegátova průvodce Radou bezpečnosti, který představuje hned po úspěšném absolvování přijímacího řízení váš druhý krok k tomu stát se součástí simulované Rady bezpečnosti na Pražském studentském summitu. Průvodce vám připomene základní informace o tomto patnáctičlenném orgánu OSN, o jeho zařazení ve struktuře OSN a v neposlední řadě o jeho pravomocích vyplývajících z Charty OSN. S fungováním Rady bezpečnosti jsou neodmyslitelně spojeny rezoluce, které představují důležitý výstup z jejího jednání. Před vámi stojí velká výzva usednout

společně ke kulatému stolu a vytvořit několik návrhů rezolucí zabývajících se nejen aktuálními body agendy pro tento ročník.

Při hlasování o přijetí rezoluce mějte na paměti, že i cesta je cíl. Máte před sebou půlroční přípravu na závěrečnou konferenci, během níž objevíte spoustu nových informací a užijete si jednání ve skvělé partě. Kdyby tedy náhodou vámi předložený návrh rezoluce neprošel o jediný hlas, nic není ztracené. Myslím si, že i přes to budou mít hodiny strávené jednáním svůj smysl!

Jako předsednictvo se budeme maximálně snažit připravit pro vás kvalitní program našich setkávání.

Těšíme se na vás s Davidem, Bárrou a Radkem na prvním workshopu

Markéta Gregorová
místopředsedkyně

1 Základní informace o OSN

Organizace spojených národů (OSN) vznikla v roce 1945 v San Franciscu a navázala na činnosti předválečné Společnosti národů. Jedná se o nejvýznamnější světovou mezinárodní organizaci, jejímž cílem je udržovat mezinárodní mír a bezpečnost, rozvíjet přátelské vztahy mezi národy, podporovat lidská práva a usilovat o mezinárodní spolupráci při řešení globálních otázek a problémů.¹ Od začátku nového tisíciletí je činnost organizace namířena na podporu světového rozvoje a naplňování nejprve Rozvojových cílů tisíciletí a následně od roku 2015 Agendy 2030 a Cíle udržitelného rozvoje.²

Základním dokumentem Organizace spojených národů je Charta OSN,³ která upravuje cíle a zásady (kap. I, čl. 1–2), členství (kap. II, čl. 3–6), strukturu a fungování organizace. Svou činnost OSN vykonává zejména skrze šest hlavních orgánů stanovených v Chartě OSN (kap. III, čl. 7),⁴ z nichž každý má svou důležitou roli při naplňování jejich cílů:

- *Valné shromáždění* (UNGA, kap. IV, čl. 9–22), složené ze zástupců všech, nyní 193, členských států, je vrcholným mezinárodním politickým fórem a rovněž orgánem, který významně ovlivňuje chod celé organizace, například schvaluje její rozpočet, koordinuje práci mnohých orgánů a hraje důležitou roli ve výběru jejich členů.⁵ Ve svých výborech, šesti hlavních (jedním z nich je *Výbor pro odzbrojení a mezinárodní bezpečnost* – DISEC) a dalších speciálních,⁶ řeší na pracovní úrovni široké spektrum vymezených témat mezinárodní politiky a spolupráce. Rozhodnutí Valného shromáždění mají však pouze obecně doporučující charakter, závazná jsou jen v otázkách vnitřního fungování OSN.⁷
- *Rada bezpečnosti* (UNSC, kap. V, čl. 23–32), složená z 5 stálých členů určených Chartou OSN a 10 nestálých, tj. volených na dva roky Valným shromážděním, nese hlavní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Rozhodnutí UNSC mohou být právně závazná a pouze UNSC může rozhodnout o použití síly v případě, kdy nejde o individuální či kolektivní obranu.⁸
- *Hospodářská a sociální rada* (ECOSOC, kap. X, čl. 61–72), složená z 54 členů volených na tři roky Valným shromážděním, je hlavním orgánem pro dialog o economic-

kých, sociálních a environmentálních otázkách a pro koordinaci souvisejících politik. Koordinuje činnost celé řady organizací v systému OSN a také slouží jako hlavní platforma OSN v oblasti udržitelného rozvoje.⁹

- *Mezinárodní soudní dvůr* (ICJ, kap. XIV, čl. 92–96), složený z 15 soudců volených Valným shromážděním a Radou bezpečnosti, je hlavním soudním orgánem OSN. Řeší spory mezi členskými státy a vypracovává pro zmocněné orgány a organizace systému OSN právní posudky.¹⁰
- *Sekretariát* (kap. XV, čl. 97–101) je výkonnou a servisní složkou, která zajišťuje realizaci rozhodnutí přijatých orgány OSN, připravuje jim odborné podklady pro jednání a odpovídá za každodenní činnost organizace.¹¹ Hlavou sekretariátu OSN je generální tajemník volený Valným shromážděním na doporučení Rady bezpečnosti; v současnosti tuto funkci zastává António Guterres a to od začátku roku 2017 jako již devátý v pořadí.¹²
- Úkolem *Poručenské rady* (kap. XIII, čl. 86–91) bylo zajistit přípravu tzv. svěřeneckých území na samosprávu nebo samostatnost. Vzhledem k tomu, že žádná taková území již neexistují, byla její činnost pozastavena.¹³

Záběr OSN se však od jejího vzniku velmi rozšířil, a proto vznikla řada dalších důležitých orgánů, odborných organizací a jiných entit (programy, fondy...) začleněných v systému OSN. Mezi nimi například:

- *Rada pro lidská práva* (HRC) vznikla v roce 2007 na základě rezoluce Valného shromáždění jako jeho pomocný orgán a nahradila tak zrušenou Komisi OSN pro lidská práva. Skládá se z 47 členů volených na tři roky Valným shromážděním.¹⁴
- *Program OSN pro životní prostředí* (UNEP) byl zřízen v roce 1972 Valným shromážděním, a je tedy přímo součástí OSN. Mezi jeho orgány patří výkonný ředitel, Výbor stálých zástupců a od roku 2014 také Environmentální shromáždění OSN (UNEA) složené ze zástupců všech členských států OSN.¹⁵
- *Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu* (UNESCO) vznikla v roce 1945 jako mezinárodní organizace přidružená k OSN (odborná organizace OSN). Má vlastní

orgány – Generální konferenci, Výkonnou radu a Sekretariát, v jehož čele stojí generální ředitelka – a její členská základna zahrnuje k 1. září 2018 (stále ještě) 195 států, které se z části překrývají s členskými státy OSN.¹⁶

- Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) vznikl

v roce 1997 jako součást Sekretariátu OSN vedená výkonným ředitelem. Jeho činnost je řízena dvěma komisemi – Komisí OSN pro prevenci kriminality a trestní spravedlnost (CCPCJ) a Komisí OSN pro narkotika (CND), v nichž zasedají členské státy volené Hospodářskou a sociální radou OSN.¹⁷

2 Základní informace o UNSC

2.1 Vývoj UNSC

Rada bezpečnosti OSN se poprvé sešla v lednu roku 1946 ve složení jedenácti členů (pětí členů stálých a šesti nestálých). Ke změně došlo v roce 1965, kdy byl počet nestálých členů navýšen na deset. Tato změna reagovala na probíhající dekolonizaci a nárůst počtu členských států OSN. Bylo tak nutné, aby se složení UNSC přizpůsobilo a došlo nejen k navýšení počtu nestálých členů, ale také k přizpůsobení novému regionálnímu rozložení členských států.

2.2 Struktura UNSC

Jak již bylo zmíněno, dnešní UNSC má patnáct členů – pět stálých a deset nestálých. Každý člen má jeden hlas. Pro schválení rozhodnutí o procedurálních otázkách je potřeba devíti hlasů z patnácti. Pro rozhodnutí v podstatných otázkách je nutných devět hlasů včetně souhlasu všech pěti stálých členů.¹⁸

Členské státy OSN, které nejsou členy UNSC, se podle Charty jednání UNSC mohou zúčastnit v případě, že jsou jed-

2.3 Stálí členové

Rada bezpečnosti OSN má pět stálých členů: Čínskou lidovou republiku, Francouzskou republiku, Ruskou federaci, Spojené království Velké Británie a Severního Irsku a Spojené státy americké. Toto složení vychází z výsledků druhé světové války: stálými členy se staly tehdejší vítězné mocnosti, případně jsou jimi dnes jejich nástupnické státy.

2.4 Nestálí členové

Pět stálých členů UNSC doplňuje deset členů nestálých. Ti jsou voleni Valným shromážděním na dvouleté období, a to na

V roce 1971 došlo k další změně, když byla na Valném shromáždění OSN uznána Čínská lidová republika jediným reprezentantem Číny. Tu do té doby v OSN reprezentoval zástupce Čínské republiky z Tchaj-wanu. Jednalo se o významnou změnu, neboť Čínská lidová republika tak získala místo stálého člena v UNSC. K další a prozatím poslední změně ve složení UNSC došlo ještě na konci roku 1991, kdy Ruská federace nahradila jako stálého člena Sovětský svaz.

náním přímo ovlivněny jejich zájmy. Podobně se v případě konfliktu mohou jednání zúčastnit všechny strany konfliktu i za předpokladu, že se nejedná o členské státy OSN. V obou případech se však státy účastní bez hlasovacího práva.

Jednání UNSC se odehrávají většinou v sídle OSN v New Yorku. Každý člen musí dbát na přítomnost svého zástupce po celý svůj mandát pro případ mimořádného jednání.¹⁹

Stálí členové mají právo veta, pomocí něhož mohou zabránit přijetí jakýchkoli závazných rozhodnutí UNSC. Každý ze stálých členů UNSC již v minulosti právo veta využil, nicméně ne všechny státy tohoto práva využívají stejně. Nejčastěji jej využívá Rusko a Spojené státy americké.

základě regionálního klíče. Každý rok volí Valné shromáždění polovinu nestálých členů.

V následující tabulce²⁰ jsou uvedeny regionální skupiny a počty reprezentantů v UNSC. Tyto počty nejsou stanoveny

Chartou OSN a jako zvyklosti nejsou závazné. Mohou se tedy v budoucnosti změnit.

Regionální skupina	Počet členů	Stálí členové	Nestálí členové
Africká skupina	54	0	3
Asijsko-pacifická skupina (APG)	54	1	2
Latinská Amerika a Karibik (GRULAC)	33	0	2
Východoevropská skupiny (EEG)	23	1	1
Západní Evropa a ostatní (WEOG)	29	3	2

Tab. 1: Regionální poměr zastoupení stálých a nestálých členů

2. 5 Funkce a pravomoci UNSC

Funkce a pravomoci UNSC vymezuje Charta OSN, konkrétně kapitola V až VIII. Podle Charty OSN by měla UNSC monitorovat světové dění, vyšetřovat krizové situace a vydávat doporučení k jejich mírovému řešení. Dále by se měla věnovat formulování plánů k omezení zbrojení. V případě potřeby UNSC vyzývá k uvalení sankcí na agresora (většinou ekonomických, diplomatických apod.)

či dokonce k vojenskému zásahu.

Rada bezpečnosti má v rámci fungování OSN i další funkce. Doporučuje Valnému shromáždění kandidáty na generálního tajemníka a společně s Valným shromážděním volí soudce Mezinárodního soudního dvora. Dále doporučuje Valnému shromáždění přijetí nových členských států a svolává konference o změnách Charty.

2. 6 Rezoluce UNSC

Rada bezpečnosti přijímá svá rozhodnutí formou tzv. rezolucí. K přijetí rezoluce je třeba souhlas nejméně devíti z patnácti členů. Pokud se jedná o podstatných otázkách, žádný stálý člen se nesmí vyslovit proti návrhu rezoluce. Odmítnutí rezoluce stálým členem se běžně označuje jako veto. Rezoluce Rady bezpečnosti OSN jsou jediným skutečně právně závazným a vymahatelným dokumentem OSN, který jsou všechny členské státy

povinny dodržovat.

Rezoluce se standardně dělí na dvě části: deklarativní a operativní. Deklarativní část vymezuje zejména mezinárodní-právní principy a obsahuje odkazy na související předcházející rezoluce, obecné postoje, prohlášení či upozornění. Operativní část zpravidla stanovuje vymahatelná rozhodnutí, požadavky a prostředky, jimiž má být projednávaná otázka řešena.

2. 7 Předsednické prohlášení UNSC

Předsednické prohlášení je právně nezávazný dokument UNSC, kterým UNSC vyjadřuje vůli zabývat se projednávanou otázkou. Zahrnuje obecné postoje a názory, reaguje na aktuální dění a předepisuje v dané otázce zvažované možnosti řešení. Často

se užívá v případech, kdy schválení rezoluce není možné. Jeho účelem často bývá vyvolání politického tlaku a varování, že Rada bezpečnosti může přistoupit k další akci. Předsednické prohlášení se schvaluje konsenzuálně, žádný člen UNSC se nesmí vyslovit proti.

2. 8 Agenda UNSC

V rámci své pravidelné agendy se UNSC zabývá bezpečnostní situací v regionech či zemích po celém světě. Do této oblasti spadá jak prevence vzniku nových konfliktů, tak snaha o řešení stávajících konfliktů.²¹

Příkladem agendy, která je dlouhodobě řešena, je izraelsko-palestinský konflikt. Bezpečnostní situace na Blízkém východě je ostatně na programu jednání pravidelně od samotného vzniku UNSC. V roce 2017 se členové UNSC nejčastěji scházeli kvůli humanitární krizi v Sýrii a občanské válce v Jižním Súdánu. Asi 70 % z celkového počtu zasedání UNSC z posledního roku se týkalo právě specifických a regionálních otázek, zbylých 30 % byly zaměřeny na globální trendy a témata.

Program zasedání UNSC reaguje tématy na současné dění. V roce 2017 byly poprvé přijaty rezoluce o ochraně kritické infrastruktury před teroristickými útoky (č. 2341), odminování (č. 2365) a ochraně kulturních památek a artefaktů před jejich ničením a plundrováním (č. 2347).

Dále také UNSC spravuje mise OSN – zakládá nové mise, prodlužuje mandát stávajících misí a reaguje na aktuální vývoj v místě působení mise změnou počtu nasazených jednotek.²² Kromě agendy zaměřené na konkrétní region jedná UNSC také o globálních tématech překračujících hranice států, například o terorismu, právech žen či ochraně životního prostředí.²³

3 UNSC na Pražském studentském summitu

Rada bezpečnosti OSN je nejdéle simulovaným orgánem na projektu, nechyběla na žádném z jeho ročníků. Dokonce se dá říci, že UNSC tu byla ještě před Summitem, protože původ projektu sahá právě k jednorázové simulaci jednání Rady bez-

pečnosti na Vysoké škole ekonomické v roce 1995. Rada bezpečnosti však není pouze nejstarší, ale rovněž i nejmenší orgán na projektu. Stejně jako ve skutečnosti má samozřejmě pouze patnáct členů.

3. 1 Orgánové specifikum

Na rozdíl od ostatních simulovaných orgánů na Summitu si mohou delegáti UNSC vyzkoušet předsedání orgánu. Dalším specifikem je jednání o tzv. historické krizi, které tradičně probíhá na posledním přípravném setkání. V minulosti se tak delegáti například vrátili do dob studené války a jednali o sovětské invazi do ČSSR v roce 1968 nebo se snažili zabránit rwandské genocidě. UNSC je rovněž unikátní v tom, že si její delegáti volí

agendu na konferenci zcela dle své vůle. Mohou si tak na program jednání zařadit libovolný bezpečnostní problém, který je aktuální v době konference.

Až na zmíněné odlišnosti se však delegáti snaží o co nejvěrnější napodobení skutečné Rady bezpečnosti OSN, jednají o aktuálních bezpečnostních problémech a snaží se o přijetí rezolucí či konsenzuálních předsednických prohlášení.

Seznam použitých zdrojů

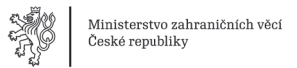
- 1 About UN: Overview. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/overview/index.html>
- 2 What We Do: Promote Sustainable Development. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/what-we-do/promote-sustainabledevelopment/index.html>
- 3 Charter of the United Nations. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/charter-united-nations/index.html>
- 4 About UN: Main Organs. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/main-organs/index.html>
- 5 General Assembly of the United Nations: Functions and powers of the General Assembly. United Nations [online]. [cit. 2017-07-20]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/about/background.shtml>
- 6 General Assembly of the United Nations: Main Committees. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ga/maincommittees/index.shtml>
- 7 Are UN resolutions binding? United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://ask.un.org/faq/15010>
- 8 United Nations Security Council. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/>
- 9 ECOSOC: About Us. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <https://www.un.org/ecosoc/en/about-us>
- 10 The Court. International Court of Justice [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.icj-cij.org/en/court>
- 11 About UN: Secretariat. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/about-un/secretariat/index.html>
- 12 United Nations Secretary General: Biography. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <https://www.un.org/sg/en/content/sg/biography>
- 13 The United Nations and Decolonization: Trusteeship Council. United Nations [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/decolonization/trusteeship.shtml>
- 14 Human Rights Council: About Council. United Nations Human Rights: Office of the High Commissioner [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/HRC/Pages/AboutCouncil.aspx>
- 15 DESAI, B. The Advent of the United Nations Environment Assembly. ASIL Insights [online]. Washington DC: American Society of International Law, 2015, 19(2), 4 s. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <https://www.asil.org/insights/volume/19/issue/2/adventunited-nations-environment-assembly>
- 16 Who We Are: The Organization's history. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history/>
- 17 About UNODC. United Nations Office on Drugs and Crime [online]. [cit. 2018-08-06]. Dostupné z: <https://www.unodc.org/unodc/en/about-unodc/index.html>
- 18 Charta Organizace Spojených národů a Statut mezinárodního soudního dvora. Organizace spojených národů [online]. 2017 [cit. 2018-07-23]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojenych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>
- 19 What is the Security Council?: Organization. United Nations [online]. 2017 [cit. 2018-07-23]. Dostupné z: <https://www.un.org/en/sc/about/>
- 20 United Nations Regional Groups of Member States. United Nations [online]. 2017 [cit. 2018-07-23]. Dostupné z: <http://www.un.org/depts/DGACM/RegionalGroups.shtml>
- 21 Highlights of Security Council Practise 2017: Agenda. United Nations [online]. 2017 [cit. 2018-07-23]. Dostupné z: <https://unite.un.org/sites/unite.un.org/files/app-schighlights-2017/index.html>
- 22 Highlights of Security Council Practise 2017: Missions. United Nations [online]. 2017 [cit. 2018-07-23]. Dostupné z: <https://unite.un.org/sites/unite.un.org/files/app-schighlights-2017/index.html>
- 23 Highlights of Security Council Practise 2017: Missions. United Nations [online]. 2017 [cit. 2018-07-23]. Dostupné z: <https://unite.un.org/sites/unite.un.org/files/app-schighlights-2017/index.html>

tohle je generální partner

tohle jsou TOP partneři

tohle jsou partneři

tohle jsou podporovatelé

tohle jsou mediální partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT